

правовий режим і створюється інститутом комерційної таємниці. Таким чином, комерційна таємниця має всі властивості об'єкта інтелектуальної власності і є його особливим різновидом.

Як вже зазначалося, сьогодні поняття комерційної таємниці розкривається у ст. 505 Цивільного кодексу України. Її аналіз дає можливість виділити наступні ознаки комерційної таємниці:

Інформація має комерційну цінність в силу її невідомості третім особам. При цьому не потрібно, щоб інформація була невідома всьому людству за виключенням її володільця: якщо хтось володіє такою інформацією, то це не знищує право на комерційну таємницю.

До інформації немає вільного доступу на законній підставі. Якщо відповідна інформація може бути отримана на законній підставі будь-якою зацікавленою особою, вона не визнається комерційною таємницею. Охорону інформації, що складає комерційну таємницю, здійснює власник в межах чинного законодавства. Він сам визначає коло цих відомостей. При цьому слід пам'ятати, що існує Постанова Кабінету Міністрів України від 9 серпня 1993 року № 611, якою затверджено перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці. Перелічені в цьому нормативному акті відомості не можуть складати комерційної таємниці.

Володілець інформації вживає заходів щодо збереження її секретності. Коло цих заходів дуже широке. Це можуть бути різноманітні заходи технічного, організаційного, юридичного характеру, які спрямовані на те, щоб захистити інформацію від несанкціонованого доступу третіх осіб.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

УДК 349. 227

Бутрин Н. С., викладач,
Тернопільській національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ДОГОВІР ДАРУВАННЯ ЧИ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ?

ЦК України розширив предмет договору дарування введенням до нього майнових прав та права вимоги. Разом з тим, як зазначається у фаховій літературі, договір дарування корпоративних прав має певні особливості, які зумовлені: корпоративними правами як предметом договору та їхньою правовою природою; правовим становищем дарувальника як володільця цих прав; формою закріплення корпоративних прав [1, с. 150].

Одним із найбільш дискусійних питань сьогодення стосовно такого договору є співвідношення норм законодавства про переважне право та про договір дарування.

Так, договір дарування є безоплатним, тому суттєво відрізняється від договору купівлі-продажу і до нього відповідні положення застосовуватися не мають.

Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва в Листі «Щодо дарування акцій приватного акціонерного товариства» № 9200 від 3 серпня 2009 р. зазначив, що переважне право акціонерів на придбання акцій не поширюється на випадки, коли здійснюється дарування акцій [2].

Разом з тим, на практиці доволі часто виникають ситуації, коли акціонери відчужують акції за договором дарування, не маючи за мету реального повністю безоплатного їхнього відчуження, тобто в цьому разі наявні удавані правочини. Іноді винахідливість продавців, навіть, виходить за межі однієї транзакції. Наприклад, одним із типових варіантів обходу положення про переважне право є механізм реалізації акції, що передбачає укладення договору дарування набувачеві однієї акції, а в подальшому продаж йому пакета акцій як акціонеру. В подібних випадках перший правочин (договір дарування) розглядається самотійно. Його не можна кваліфікувати як удаваний, бо сторони при його укладенні не здійснювали маскування за вчиненням іншого правочину, а мали намір передати акцію безоплатно. Результат, якого вони прагнули досягти, – в подальшому реалізувати набувачеві (обдарованому) пакет акцій – сам собою не впливає на кваліфікацію правочину як договору дарування.

Позивачі в таких випадках намагаються оцінити два правочини (дарування та подальший продаж) сукупно як єдиний: та частина правочину, який пов'язаний з передачею однієї акції безоплатно, взаємопов'язана з одержанням зустрічного задоволення при продажу. В такому разі договір дарування може бути кваліфікований як удаваний правочин [3]. Зокрема, таку позицію відстоює М. Белкін, який зазначив, що норми про переважне право можна застосувати лише одночасно з доведенням факту укладення удаваного правочину з метою приховати договір купівлі-продажу із застосуванням до удаваних правочинів норм ч. 1 ст. 235 ЦК України, в тому числі переважного права [4, с. 22].

І. Спасибо-Фатєєва аналізувала можливість обмеження статутом права акціонера на відчуження акцій і дійшла висновку, що встановлення в статуті акціонерного товариства заборони на відчуження акцій шляхом дарування є правомірним [5]. В. Кравчук висловив думку, що така корпоративна норма могла би стати на перешкоді удаваних договорів

дарування і була би реальним інструментом охорони прав та інтересів інших акціонерів [6].

Л. Новоселова пропонує захищати права акціонерів шляхом встановлення у законі норми, яка передбачає згоду всіх учасників закритого акціонерного товариства на дарування акцій третім особам. Вважаємо, що ця пропозиція не є зовсім доцільною, оскільки її практична реалізація надто складний процес і, крім того, не сприяє розвитку ринку цінних паперів [7, с. 5]. Правова мета договору дарування – це передача власником свого майна у власність іншої особи без отримання взаємної винагороди. Учасник (акціонер) не має права вимагати в особи, якій він безоплатно передає частку (акції), виконання певних дій (надання послуг) чи передання певної речі, оскільки у ч. 2 ст. 717 ЦК України закріплено, що договір, за яким встановлено обов’язок обдаровуваного вчинити на користь дарувальника будь-яку дію майнового або немайнового характеру, не є договором дарування.

Таким чином, з вищеподаного доходимо висновку, що договір дарування часто використовується як спосіб приховати договір купівлі-продажу. І це породжує чималу кількість порушень корпоративних прав. На наш погляд, встановлення обмежень в установчих документах щодо відчуження корпоративних прав шляхом дарування було би ефективним способом забезпечення інтересів решти учасників (акціонерів), однак це би спричинило й інші суперечності з приводу порушення цивільних прав та обов’язків акціонерів. А тому, пропонуємо ввести ускладнену письмову форму укладення правочинів з приводу виникнення та припинення корпоративних прав, а також стягувати додаткові кошти за оформлення договору дарування.

Література

1. Почтарьов С. О. Корпоративні права як предмет договору дарування / С. О. Почтарьов. – Вдосконалення правового регулювання корпоративних правовідносин: Всеукр. наук.-практ. конф. – К.: НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України, 2012. – С. 150–151.
2. Щодо дарування акцій приватного акціонерного товариства: Лист Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва № 9200 від 03.08.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>.
3. Кравчук В. М. Форми та істотні умови договору про відчуження частки в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю / В. М. Кравчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://corpravo.com/print/629>.
4. Белкін М. Л. Актуальні питання обігу акцій закритих акціонерних товариств / М. Л. Белкін, Ю. Л. Белкіна // Актуальні питання цивільного та господарського права. – 2008. – № 2. – С. 21–24.

5. Спасибо-Фатєєва І. Правова природа майнових і корпоративних прав, їх оборотоздатність та деякі аспекти застави / І. Спасибо-Фатєєва, Т. Дуденко // Юридичний радник. – 2005. – № 2 (4). – С. 26–30.

6. Кравчук В. М. Проблеми реалізації та захисту переважного права придбання акцій за Законом України «Про акціонерні товариства» / В. М. Кравчук // Вісник господарського судочинства. – 2009. – № 6. – С. 100–108.

7. Новоселова Л. А. Преимущественное право приобретения акций в закрытом акционерном обществе / Л. А. Новоселова // Арбитражная практика. – 2004. – № 4. – С. 3–11.

УДК 349. 227

Вавженчук С. Я., д.ю.н., доцент,
Київський національний університет ім. Т. Шевченка,
м. Київ, Україна

КОДИФІКАЦІЯ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ

Принцип наукової обґрунтованості застосування юридичної техніки розкривається шляхом правової трансформації, формування за рахунок прийомів та методів юридичної діяльності збалансованого цілісного механізму охорони трудових прав, що повинно здійснюватися з використанням не лише сучасних здобутків юридичної науки, а й найкращих здобутків із урахуванням позитивного міжнародного досвіду (як на глобальному, так і на регіональному рівнях) у сфері охорони основних трудових прав, із залученням фахівців низки галузей знань юридичної науки (теорії права, трудового, цивільного, конституційного, фінансового, адміністративного, кримінального права та ін.).

Не можливо заперечити й те, що у науці трудового права відсутнє єдине розуміння як юридичної техніки так і її місця в структурі методології трудового права. Поглиблення проблеми здійснюється за рахунок багатогранності юридичної техніки, що покликана забезпечити належне функціонування правового механізму забезпечення трудових прав. Зокрема, юридична техніка включає не лише доктринальний але й нормативний блоки.

Серед наукових досліджень, присвячених юридичній техніці в трудовому праві та його елементам важливо виділити праці таких відомих учених як С. В. Вишновецька, О. І. Процевський, С. М. Прилипко, М. С. Поліщук, М. І. Іншин, С. М. Черноус та ін.